

Peterburi ajalehes Pealinna Teataja 1916 ilmunud ülevaade Livoonia karskusseltsi tegevusest 1915. Põhja-Kaukaasia: Livoonia. Karskusselts. Peod 1915. Üldhariduskursused. Livoonia karskusseltsi laulukoor ja orkester. Kooliõpetaja Sossi minek sõjaväeteenistusse. Seltsi sissetulekud ja väljaminekud. Raamatukogu: raamatute arv ja lisandumine. Plaanid 1916. aastaks. Karskusseltsi uus eestseisus: J. Raja. Gustav Martinson. H. Tint. J. Kuldsarv. R. Mihkelson. J. Heidov. O. Rosenberg (vallakirjutaja, endine Vanemuise näitleja, oli varem Volossovovs). Johannes Abo. Liisa Kimberg. Jaan Kangur. Ilmad. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Pealinna Teataja (nr. 41), 19. veebruar 1916, lk. 3

Liwoniast (Kub. obl.). Karskuse seltsi tegewus 1915 a.

Läinud aastal pidas siinne karskuseselts kolm pea- ja sama palju eestseisuse koosolekut, 3 perekonna ja 5 suuremat rahwa õhtut. Tähtsamaks seltsi läinud aasta tegewuseks tuleks nimetada kahe suurema piduõhtu pidamist: 4. mail Dr. Mihkel Weske 25 a. surmapäewa ja 13. detsembril J. W. Janseni 25 aasta surmapäewa, ning 50 aasta Eesti seltsielu kestwuse pidulikku mälestust, mis rahwa hingesse wast jäädawad jäljed litsus. Mälestuspidude eeskawad olid mõlematel kordadel warustatud kõnede, laulude ja ilulugemistega. Asunikude keskel leidis ka neid mehi, kes ise meie ärkamise aja on kaasa elanud ja Janseni ja Wesket isiklikult tundnud. Sellepärast pole ime, kui need mehed kõnede ajal iseäranis suurelt waimustatud olid. Nende ridade kirjutajale sai õnn osaks wiimast, s. o. Janseni surmapäewa mälestuspidu asunikudega ühes pühitseda. Seda päewa peeti nii tähtsaks, et meelega tantsud pidu eeskawast wälja jäeti. Rõhuwas enamuses tuldi pidule mustakarwalistes riietes, millega wälispidi wististe pidu mõtet ja meeoleolu taheti päewakohaselt saawutada. Silmapisarateni olid asunikud liigutatud, kui õigusteadlane „Z” kõnet pidas. Piduprogramm jõudis juba kellu 12 öösel läbi, kuid keegi ei mõtelnud veel kojumineku peale. Pidulised kogunesid einelaua ruumidesse; istuti laudade ümber, aeti tähtsast minewikust juttu, peeti kõnesid ja lauldi isamaa laulusid kuni hommiku k. 4-ni. Igaüks tundis ennast tähtsamat mälestussilmapilku üle elawa, kus sidemed temal kodumaaga tugewnewad ja kus ta minewiku mälestustest nagu uut jõudu tulewiku raskuste wõitmiseks oma wõera rahwa keskel allesheidmise alal omandab.

Peale selle pani karskuseselts pikkaajalisi üleüldishariduslisi kursusi toime. Wiimaste peal on õpetatud füüsikat, keemiat, rehkendust, Eesti kirjanduse ajalugu ja õigusteadust. Osa on wõtnud kursustest üle saja inimese. Et asundus ühes koos on, siis on asunikudel kursustel käimine hõlbus. Seltsil ei puudu ka muusika ja laulukoor, kes pea igal pidul esinesid. Ainult laulukoor waiakis aasta teisel poolel, sest et juhataja, kooliõp. hra Sossi sõjawäe teenistusesse kutsuti. Palju tänu wõlgneb selts ja terve asundus agara awaliku seltsielu tegelasele kooliõpetaja hra Sossile, kes siin wäsimata on tööd teinud. Tema püüete tagajärjel oli asunikudel wõimalik pidudel ilusaid näitendite ettekan-
deid näha ja kõlawaid laulusid kuulda.

Seltsi kassasse on sissetulnud aruande aastal 754 rub. 75 kop., wäljaläinud 294 rub. 93 kop., sellega oli 1. jan. 1916 a. kassas 459 rub. 82 kop. puhtas rahas. Seltsi raamatukogus on 457 raamatut, nendest 481 iseseiswat köidet. Aasta jooksul on raamatukogusse juurde ostetud 172 raamatud 86 rubla 39 kop. eest.

Seltsi aasta koosolekul, 24. januaril s. a. wõeti eesseiswa 1916 a. seltsi tegewuse eelarwesse üles kuue suurema, kuue weiksema ja kahe näokatte piduõhtu pidamine. Samuti otsustati käesolewal aastal kursuste pidamist jätkata, mille kulude katmiseks 60 rub. seltsi kassast anda lubati. Samal koosolekul waliti sõjawäe teenistusesse kutsutud eestseisuse asemele uus: esimeheks J. Raja, tema abiks Gustaw Martinson, kandidatiks H. Tint, laekahoidjaks J. Kuldsarw, kandidatiks R. Mihkelson, kirjatoimetajaks J. Heidow, kandidatiks O. Rosenberg, ilma kindla ametita eestseisuse liikmetest Johannes Abo, Liisa Kimberg ja Jaan Kangur, näitejuhiks walla kirjutaja O. Rosenberg. Hra Rosenberg on mitu aastat järke mööda Wolossowos näitemängusid juhatanud ja igakord kiitwaid otsusi sellel alal omandanud. On ju tema rohkem selles ametis wilunud, kui mõni teine maanäitejuht. Teda tuntakse, kui endist Tartu Wanemuise näitlejat. Jäab soowida, et ta ka siin oma ametist energiaga kinni hakkaks ja sama heade tagajärgedega seda teeks, kuda teda mujal nägema on harjutud.

— *Kewade tulek.* Meil on ilmad kaunis soojad. Lund oli läinud talwel wähe aega näha — kõigest nädalat kolm. Põllumehed seawad juba põllutööriistu korda, et põllule töösse minna, kui maa tahaneb. Külmal oli talwel kuni 8° R. järele, kuna nüüd ka öösel juba soe on. Põllusaadused on tänawu ka siin hinnas. Nii maksab nisu puud 2 rubla ümber ja leiwa nael (muidugi nisuleiwa nael, sest rukist siin ei peeta) 5½ kop.

!